

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Środowiska

Tekst jednolity*

KSI.410.003.02.2019

Piotr Uścian-Szaciłowski
Nadleśniczy
w Nadleśnictwie Ostrów Mazowiecka
Ul. 3 maja 30
07-300 Ostrów Mazowiecka

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/050 *Szacowanie szkód łowieckich w uprawach rolnych oraz wypłacanie odszkodowań.*

* Uwzględniono zmiany wprowadzone Uchwałą Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 2 grudnia 2019 r.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka, ul. 3 maja 30, 07-300 Ostrów Mazowiecka (dalej: „Nadleśnictwo”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Uścian – Szaciłowski, Nadleśniczy Nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka, od 1 czerwca 2001 r. (akta kontroli str. 9)
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie do realizacji zadań związanych z szacowaniem szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych. 2. Prawdliwość realizacji procedury szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych oraz wypłaty odszkodowań. 3. Prawdliwość działań przy rozpatrywaniu odwołań od procedury szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych oraz wydawaniu decyzji ustalających wysokość odszkodowania.
Okres objęty kontrolą	Od 1 kwietnia 2017 r. do 31 sierpnia 2019 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Środowiska
Kontroler/Kontrolerzy	Izabella Krawczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KSI/41/2019 z dnia 7 sierpnia 2018 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie NIK w Nadleśnictwie Ostrów Mazowiecka (dalej: „Nadleśnictwo”) nie zapewniono właściwej realizacji procedury szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych.

Szczegółowe badanie protokołów szacowania ostatecznego, sporządzonych w związku ze zgłoszeniami szkód powstałymi na terenie obwodu zarządzanego przez Nadleśnictwo i przeznaczonego na Ośrodek Hodowli Zwierzyny „Brok” (dalej: OHZ „Brok”) wykazało, że przy ustalaniu kosztów doprowadzenia uszkodzonego obszaru łąk i pastwisk do stanu pierwotnego uwzględniano powierzchnię zredukowaną. Było to niezgodne z § 4 ust. 8 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 marca 2010 r. w sprawie sposobu postępowania przy szacowaniu szkód oraz wypłat odszkodowań za szkody w uprawach i płodach rolnych³ (dalej: „rozporządzenie z 2010 r.”) i skutkowało zaniżeniem wysokości należnego odszkodowania. I tak w sporządzonych, w okresie obowiązywania rozporządzenia z 2010 r., w pięciu (z 15) protokołach szacowania ostatecznego wysokość odszkodowania ustalono na łączną kwotę 5 621,0 zł, a przy zastosowaniu metodologii określonej w ww. rozporządzeniu kwota ta wyniosłaby 30 250,0 zł (tj. o 24 629,0 zł więcej). Ponadto w żadnym z dziewięciu protokołów szacowania ostatecznego, sporządzonych w okresie obowiązywania rozporządzenia z 2010 r., ustalonej wysokości odszkodowania na łączną kwotę 7 333,0 zł nie pomniejszono o nieponiesione koszty transportu, zbioru i przechowywania, co było niezgodne z § 4 ust. 7 rozporządzenia z 2010 r.

Zdaniem NIK opisane nieprawidłowości w ustalaniu wysokości odszkodowania wynikają z niewystarczającej skuteczności ustalonego przez Nadleśniczego mechanizmu kontroli danych zawartych w protokole szacowania ostatecznego, które zgodnie z ustanowioną przez Nadleśniczego procedurą wewnętrzną, miały być każdorazowo sprawdzane pod względem merytorycznym oraz rachunkowym przez wyznaczonych pracowników Nadleśnictwa.

Odwołania od procedury szacowania szkód w uprawach i płodach rolnych na terenie Nadleśnictwa, z wyłączeniem obwodu łowieckiego przeznaczonego na OHZ „Brok”, były rozpatrywane terminowo. Wydanie przez Nadleśniczego decyzji w trybie art. 46e ust. 1 upł każdorazowo poprzedzano oględzinami lub szacowaniem ostatecznym, których ustalenia, jak również ustalenia protokołów, o których mowa odpowiednio w art. 46a ust. 4 i art. 46c ust. 5 upł, uwzględniono w decyzjach Nadleśniczego wydanych na podstawie art. 46e ust. 1 upł.

Nadleśniczy stworzył warunki kadrowo-techniczne do realizacji zadań dotyczących szacowania szkód w uprawach i płodach rolnych oraz wypłaty odszkodowań. Wyznaczył osoby odpowiedzialne za realizację zadań, zapewnił tym osobom odpowiednie przygotowanie oraz sprzęt niezbędny do wykonania zadań.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie do realizacji zadań związanych z szacowaniem szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych.

Opis stanu faktycznego

Nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka (dalej: „Nadleśnictwo”) w łowieckich latach gospodarczych 2017/2018, 2018/2019 oraz 2019/2020 (według stanu na 31 sierpnia 2019 r.) zarządzało jednym obwodem łowieckim (nr 182). Obwód ten został wyłączony z wydzierżawienia i przekazany w zarząd Nadleśnictwa, z przeznaczeniem na OHZ „Brok”, na podstawie decyzji Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa (znak DLgł-6740/11/99) z dnia 31 marca 1999 r.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. Nr 45, poz. 272.

⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

Powierzchnia obwodu wynosiła 7 734,0 ha, w tym powierzchnia leśna 5 085,0 ha, a kategorię obwodu określono jako „średnią”. Obwód ten położony był na terenie trzech Gmin (Brok, Ostrów Mazowiecka i Brańszczyk).

(akta kontroli str.34, 55-56)

OHZ „Brok” to komórka organizacyjna Nadleśnictwa, którą zgodnie z § 19 obowiązującego od 1 lipca 2018 r. zarządzenia nr 37 Nadleśniczego Nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka z dnia 27 czerwca 2018 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka kierował leśniczy ds. łowieckich⁵. Zakres odpowiedzialności leśniczego ds. łowieckich obejmował m.in. inicjowanie działań w zakresie przeciwdziałania szkodom powodowanym przez zwierzynę łowną w uprawach rolnych (§ 19 ust. 2 pkt 4 ww. zarządzenia).

Zasady szacowania szkód w uprawach i płodach rolnych oraz prowadzenia dokumentacji dotyczącej szacowania w Nadleśnictwie regulowało zarządzenie Nadleśniczego⁶. Zgodnie z tym zarządzeniem za prowadzenie dokumentacji związanej z szacowaniem szkód na terenie OHZ „Brok” odpowiedzialny był pracownik biurowy, zajmujący się gospodarką łowiecką; szacowania szkód o wartości do 1,0 tys. zł dokonywał pracownik służby leśnej prowadzący gospodarkę łowiecką w OHZ „Brok”, a w przypadku szkód powyżej 1,0 tys. zł Komisja. Do pracy w Komisji Nadleśniczy wyznaczył cztery osoby (od dnia 2 lipca 2019 r., a uprzednio trzy osoby) i zastrzegł, że Komisja pracuje w składzie minimum dwuosobowym. W ww. zarządzeniu określono m.in. procedurę przyjmowania i rejestracji wniosków dotyczących szkód w uprawach i płodach rolnych oraz obiegu dokumentów; wskazano metodę corocznego określania przez Komisję kosztów związanych z doprowadzeniem łąk i pastwisk do stanu pierwotnego oraz ustalania wydajności plonu z jednego hektara. Zgodnie z ustaloną przez Nadleśniczego procedurą pracownik biurowy, zajmujący się gospodarką łowiecką zawiadamiał (pisemnie za pośrednictwem poczty elektronicznej lub sms) poszkodowanego oraz właściwy ze względu na miejsce wystąpienia szkody ośrodek doradztwa rolniczego o terminie oględzin lub szacowania ostatecznego (nie później niż przed upływem 3 dni od dnia otrzymania wniosku), a pracownik służby leśnej prowadzący gospodarkę łowiecką w OHZ „Brok” oceniał czy wielkość szkód wymaga pracy Komisji – jeśli tak informował o tym przewodniczącego Komisji. Protokół z ostatecznego szacowania szkód, zgodnie z przyjętą procedurą, przed zatwierdzeniem przez Nadleśniczego podlegał sprawdzeniu pod względem merytorycznym (przez pracownika biurowego zajmującego się sprawami gospodarki łowieckiej) oraz rachunkowym (przez pracownika działu księgowo-finansowego).

(akta kontroli str. 11-53, 112, 532-540, 546-547)

W związku z wprowadzeniem, od dnia 1 kwietnia 2018 r. (na podstawie art. 46d ust. 1 upł), możliwości odwołania się właściciela albo posiadacza gruntu rolnego, na terenie którego wystąpiła szkoda, oraz dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego do nadleśniczego właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkody – Nadleśniczy wyznaczył (na podstawie zarządzenia⁷) dwóch pracowników (leśniczego ds. łowieckich, a w przypadku

---

⁵ W poprzednio obowiązujących regulaminach organizacyjnych Nadleśnictwa (wprowadzonych: zarządzeniem nr 13 Nadleśniczego Nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka; zarządzeniem nr 59 Nadleśniczego Nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka z dnia 1 grudnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka; zarządzeniem nr 22 Nadleśniczego Nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka z dnia 30 marca 2018 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka) wskazywano jedynie, że OHZ „Brok” jest komórką organizacyjną Nadleśnictwa.

⁶ Zarządzenie nr 24 Nadleśniczego Nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka z dnia 27 grudnia 2010 r., zmienione zarządzeniem nr 36 z dnia 31 grudnia 2016 r. oraz zarządzenie nr 20 Nadleśniczego Nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka z dnia 2 lipca 2019 r.

⁷ Zarządzenie nr 38 Nadleśniczego Nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka z dnia 6 lipca 2018 r. w sprawie uregulowań dotyczących rozpatrywania odwołań od szacowania szkód łowieckich w zasięgu działania Nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka, które straciło moc z dniem 2 lipca 2019 r.; zarządzenie nr 21 Nadleśniczego Nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka z dnia 2 lipca 2019 r. w sprawie uregulowań dotyczących rozpatrywania odwołań od szacowania szkód łowieckich w zasięgu działania Nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka, które weszło w życie z dniem 2 lipca 2019 r.

jego nieobecności inżyniera nadzoru) do rozpatrywania odwołań od szacowania szkód łowieckich na terenie Nadleśnictwa, z wyłączeniem obwodu łowieckiego nr 182, stanowiącego OHZ „Brok” oraz określił zasady postępowania przy rozpatrywaniu odwołań (w regulaminie stanowiącym załącznik do zarządzenia). Po wpływie odwołania do Nadleśnictwa i jego zadekretowaniu przez sekretariat, Nadleśniczy pisemnie informował strony postępowania, wyznaczając termin i miejsce rozpoczęcia procedury, a upoważniony pracownik Nadleśnictwa dokonywał na gruncie oględzin lub szacowania ostatecznego i następnie sporządzał protokół oględzin lub szacowania ostatecznego, który wraz z projektem decyzji przedkładał Nadleśniczemu. Nadleśniczy przysyłał decyzję wyznaczonym stronom postępowania.

Nadleśniczy wyjaśnił, że osoby wchodzące w skład Komisji do szacowania szkód w uprawach i płodach rolnych na terenie OHZ „Brok” zajmowały się również rozpatrywaniem odwołań.

(akta kontroli str. 11- 53, 112, 532-540, 546-547)

W Nadleśnictwie nie zawierano umów z podmiotami zewnętrznymi na realizację zadań związanych z szacowaniem szkód w uprawach i płodach rolnych.

(akta kontroli str. 54)

Dwóch członków Komisji do szacowania szkód i jednocześnie wyznaczonych do rozpatrywania odwołań od szacowania szkód uczestniczyło (w łowieckim roku gospodarczym 2018/2019) w dwóch szkoleniach zorganizowanych przez Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowy Lasów Państwowych pt. *Szacowanie szkód łowieckich dla pracowników LP – najważniejsze informacje dla gmin* oraz *Szacowanie szkód łowieckich – stosowanie procedur, podstawy praktycznego działania*. Szkolenia te były finansowane ze środków funduszu leśnego, w związku z czym Nadleśnictwo pokryło jedynie koszty delegacji w kwocie 661,87 zł.

(akta kontroli str. 113-126)

Do realizacji zadań związanych z szacowaniem szkód w Nadleśnictwie wykorzystywano wagę elektroniczną, nożyce, taśmę mierniczą, dalmierz, oprogramowanie mLas Inżynier Pro 6. Nadleśniczy wyjaśnił, że sprzęt ten był wystarczający.

(akta kontroli str. 93, 563-564)

Prawidłowość realizacji przez Nadleśnictwo zadań dotyczących szacowania szkód i wypłaty odszkodowań oraz rozpatrywania odwołań złożonych przez właścicieli albo posiadaczy gruntów rolnych, na terenie których wystąpiła szkoda, oraz dzierżawców albo zarządców obwodów łowieckich nie była przedmiotem kontroli wewnętrznej, ani zewnętrznej.

(akta kontroli str. 111)

W okresie od 1 kwietnia 2017 r. do 31 sierpnia 2019 r. do Nadleśnictwa wpłynęły dwa wnioski właścicieli gruntów rolnych o zabezpieczenie upraw przed szkodami. Nadleśniczy zdecydował o zabezpieczeniu upraw ogrodzeniem elektrycznym (pastuchem), którego koszt zakupu wyniósł łącznie 2.238,70 zł. Decyzję o zabezpieczeniu upraw poprzedzono oględzinami.

Nadleśniczy wyjaśnił, że w celu zabezpieczenia upraw przed szkodami na bieżąco monitorowano najbardziej zagrożone uprawy rolne i w zależności od stopnia uszkodzenia intensyfikowano tam odstrzały. W celu ułatwienia polowań zakupiono przenośne ambony, a właścicielom lub posiadaczom najbardziej zagrożonych upraw przekazano środki odstraszające zwierzynę (hukinol).

(akta kontroli str. 71-86, 563- 577)

Koszty Nadleśnictwa wynikające z realizacji obowiązku szacowania szkód łowieckich sprowadzały się do kosztów dojazdu na miejsce wystąpienia szkody oraz kosztów wynagrodzenia pracownika służby leśnej prowadzącego gospodarkę łowiecką w OHZ „Brok”. Z uwagi na brak szczegółowej ewidencji księgowej, wykazano koszty ryczałtu przyznanego temu pracownikowi w związku z prowadzeniem gospodarki łowieckiej, bez wskazania jaka część tych kosztów została poniesiona na zadania związane

z szacowaniem szkód w uprawach i płodach rolnych. I tak koszty te w poszczególnych latach gospodarczych wyniosły: 2017/2018 – 8 319,9 zł; 2018/2019 – 8 889,7 zł oraz 375,3 zł – koszt dojazdu w związku z realizacją procedury odwoławczej; 2019/2020 (do 31 sierpnia) – 3 305,3 zł.

(akta kontroli str. 143, 497)

Stwierdzone
nieprawidłowości W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA NIK ocenia pozytywnie działania Nadleśniczego w powyższym obszarze. Nadleśniczy stworzył warunki kadrowo-techniczne do sprawnej realizacji zadań dotyczących szacowania szkód w uprawach i płodach rolnych oraz wypłaty odszkodowań. Wyzaczył osoby odpowiedzialne za realizację zadań, zapewnił tym osobom odpowiednie przygotowanie oraz sprzęt niezbędny do wykonania zadań.

OBSZAR **2. Prawidłowość realizacji procedury szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych oraz wypłaty odszkodowań.**

Opis stanu
faktycznego W Nadleśnictwie prowadzono ewidencję zgłoszeń szkód w uprawach i płodach rolnych, w której ujmowano następujące dane: numer protokołu; imię i nazwisko, adres i telefon osoby zgłaszającej szkodę; datę wpływu zgłoszenia; lokalizację uszkodzonej uprawy (wieś); rodzaj uprawy; datę szacowania (wstępnego i ostatecznego); powierzchnię całkowitą; powierzchnię zredukowaną; wysokość odszkodowania oraz uwagi (wskazywano w nich datę wypłaty odszkodowania).

(akta kontroli str.127-142)

Nadleśniczy przekazał (elektronicznie poprzez e-mail) wójtom trzech Gmin, na terenie których położony był OHZ „Brok” adres, na który należało zgłaszać szkody. Informację taką zamieszczono również na stronie internetowej Nadleśnictwa wraz ze wzorem wniosku o szacowanie szkód, w tym ustalenie wysokości odszkodowania⁸.

(akta kontroli str.87-92)

Z danych przedstawionych przez Nadleśnictwo wynika, że w łowieckich latach gospodarczych 2017/2018, 2018/2019 oraz od 1 kwietnia 2019 r. do 31 sierpnia 2019 r.:

- najwięcej szkód w uprawach i płodach rolnych na terenie obwodu przeznaczanego na OHZ „Brok” wyrządziły dziki, jelenie i sarny. Powierzchnia zredukowana, na której wystąpiły szkody, wyniosła 17,3 ha (0,2% obszaru OHZ) w sezonie 2017/2018, 21,6 ha (0,3% obszaru OHZ) w sezonie 2018/2019 i 10,8 ha (0,1% obszaru OHZ) od 1 kwietnia do 31 sierpnia 2019 r. Największe szkody wystąpiły na łąkach i pastwiskach (14,3 ha w sezonie 2017/2018; 20,2 ha w sezonie 2018/2019 oraz 7,7 ha od 1 kwietnia do 31 sierpnia 2019 r.);
- do Nadleśnictwa wpłynęło 113 wniosków o szacowanie szkód, w tym ustalenie wysokości odszkodowania (z tego 48 w 2017/2018, 33 w 2018/2019 oraz 32 od 1 kwietnia 2019 r. do 31 sierpnia 2019 r.). Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone. Wypłaty odszkodowania w łącznej kwocie 77 370,5 zł (z tego 32 365,0 zł w sezonie 2017/2018, 30 175,2 zł w 2018/2019 oraz 14 830,3 zł od 1 kwietnia 2019 r. do 31 sierpnia 2019 r.) dokonano na podstawie 105 wniosków (43 z 2017/2018; 30 z 2018/2019 oraz 32 z okresu 1 kwietnia 2019 r. – 31 sierpnia 2019 r.);
- analiza ośmiu wniosków, w przypadku których odmówiono wypłaty odszkodowania wykazała, że przesłanki odmów odszkodowań były uzasadnione i wynikały z: niedokonania sprzętu uprawy w terminie 14 dni od dnia zakończenia okresu zbioru tej

⁸ <http://www.ostrow.warszawa.lasy.gov.pl> w zakładce łowiectwo.

uprawy⁹ (art. 48 pkt 2 upł); dokonania sprzętu uszkodzonej uprawy przed wyznaczonym terminem szacowania ostatecznego (dwa wnioski); odmowy szacowania w związku ze stwierdzeniem, że teren nie był użytkowany rolniczo, a uszkodzenie dotyczyło ugoru; niezgłoszeniem przez właściciela uszkodzonej uprawy terminu planowanego sprzętu; niestwierdzenia podczas oględzin uszkodzeń spowodowanych przez zwierzynę łowną (uprawa słaba ze względu na suszę); wystąpieniem szkody poza terenem OHZ „Brok”; odstąpienia przez rolnika od szacowania.

(akta kontroli str.145-146, 521-531)

- w przypadku jednego ze 105 szacowań zakończonych wypłatą odszkodowania, wypłata odszkodowania nastąpiła po określonym w art. 46c ust. 8 upł terminie 30 dni od dnia sporządzenia protokołu z szacowania ostatecznego, od którego nie wniesiono odwołania na wypłatę odszkodowania. Z dokumentacji sprawy oraz oświadczenia Nadleśniczego wynika, że w dniu 2 maja 2018 r. dokonano szacowania ostatecznego i ustalono wysokość odszkodowania na kwotę 61,3 zł. Poszkodowany odmówił podpisania protokołu z szacowania ostatecznego, ale nie skorzystał z możliwości odwołania do Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie (dalej: „Dyrektor RDLP w Warszawie”), właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkody. Nadleśnictwo przekazało odszkodowanie za pośrednictwem poczty, jednakże poszkodowany odmówił przyjęcia przekazu pocztowego. Dopiero w dniu 8 kwietnia 2019 r., tj. po 11 miesiącach od szacowania ostatecznego poszkodowany odebrał odszkodowanie w kasie Nadleśnictwa.

(akta kontroli str.145-146, 155, 541)

Nie było przypadków ustalenia wysokości odszkodowania w wyniku mediacji przy udziale organu gminy oraz ustalenia wysokości odszkodowania w drodze ugody, zawartej na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – *Kodeks cywilny*¹⁰. W łowieckim roku gospodarczym 2017/2018, 2018/2019 oraz 2019/2020 (od 1 kwietnia 2019 r. do 31 sierpnia 2019 r.) poszkodowani nie składali pozwów przeciwko Nadleśnictwu, jako zarządcy obwodu łowieckiego przeznaczonego na OHZ „Brok”.

(akta kontroli str.156-163)

W łowieckim roku gospodarczym 2018/2019 jeden poszkodowany skorzystał z możliwości odwołania do Dyrektora RDLP w Warszawie. Poszkodowany nie zgodził się z wysokością ustalonego odszkodowania (w kwocie 561,0 zł) z uwagi na zaniżoną (w ocenie poszkodowanego) wydajność uprawy oraz procent straty słomy (szkoda wystąpiła w uprawie żyta). Decyzją nr 32 z dnia 22 sierpnia 2018 r. w sprawie wysokości odszkodowania za szkody łowieckie, Dyrektor RDLP w Warszawie umorzył, jako bezprzedmiotowe, postępowanie w sprawie odwołania poszkodowanego. Nadleśnictwo zostało poinformowane (telefonicznie oraz pisemnie) o skorzystaniu przez właściciela gruntu rolnego z możliwości wniesienia powództwa do sądu rejonowego na podstawie art. 46e ust. 4 upł.

(akta kontroli str.167-176, 563-576)

W oględzinach oraz szacowaniu ostatecznym nie uczestniczyli przedstawiciele Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Warszawie Oddział w Ostrołęce – punkt terenowy Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Ostrowi Mazowieckiej, mimo każdorazowego informowania ich (poprzez e-mail oraz sms) o terminach realizacji ww. czynności.

(akta kontroli str.156-160)

W łowieckim roku gospodarczym 2017/2018 zastrzeżenia złożono do jednego protokołu szacowania ostatecznego, w którym odszkodowanie ustalono w wysokości 624,0 zł. Zastrzeżenia dotyczyły wydajności plonu. W protokole wskazano także, że poszkodowany

⁹ Szkodę w uprawie kukurydzy zgłoszono w dniu 17 listopada 2017 r., podczas gdy termin zakończenia zbioru upłynął 15 października 2017 r.

¹⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 1145.

„nie przyjął również propozycji metody pełnej rekultywacji w kwocie 1 200,0 zł/ha”. Nadleśnictwo, po wyrażeniu przez poszkodowanego zgody na ponowne wyliczenie wartości kosztów rekultywacji, dokonało ponownego szacowania szkody, w wyniku którego do wypłaty ustalono kwotę 864,0 zł.

(akta kontroli str. 508-511)

W łowieckim roku gospodarczym 2018/2019 złożono zastrzeżenia do dwóch protokołów szacowania ostatecznego. W jednym przypadku wskazano na „opuszczenie przez poszkodowanego szacowania” oraz odmowę podpisania protokołu. Ustaloną w wyniku szacowania kwotę 61,3 zł poszkodowany odebrał dopiero po 11 miesiącach od szacowania ostatecznego. W drugim przypadku poszkodowany nie zgodził się z wysokością ustalonego na kwotę 561,0 zł odszkodowania z uwagi na zaniżoną wydajność uprawy oraz procent straty uprawy i złożył odwołanie do Dyrektora RDLP w Warszawie, a następnie wniósł powództwo do Sądu Rejonowego od decyzji Dyrektora RDLP w Warszawie.

(akta kontroli str. 146-154, 167-176)

W treści jednego z protokołów szacowania ostatecznego, który sporządzono do 31 sierpnia 2019 r. wskazano, że poszkodowany nie zgodził się z ustalonym procentem uszkodzenia uprawy i żądał uznania szkody całkowitej, po czym „opuścił szacowanie”. Wypłaty odszkodowania dokonano w kwocie 224,0 zł, tj. w kwocie wynikającej z szacowania ostatecznego (ustalonej na podstawie 35,0% zniszczenia uprawy na uszkodzonym obszarze).

(akta kontroli str. 501-506)

W wyniku szczegółowego badania 15 losowo wybranych szacowań (pięciu z łowieckiego roku gospodarczego 2017/2018, ośmiu z łowieckiego roku gospodarczego 2018/2019 oraz dwóch z łowieckiego roku gospodarczego 2019/2020) stwierdzono, że:

- pięć (z 15) protokołów szacowania ostatecznego, ustalających wysokość odszkodowania na łączną kwotę 2 716,0 zł sporządzono w okresie kiedy nie było przepisów wykonawczych dotyczących szczegółowych warunków szacowania szkód w uprawach i plodach rolnych. Rozporządzenie z 2010 r. zostało uchylone z dniem 2 października 2018 r. Minister Środowiska, na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska, rekomendował stosowanie uchylonego z dniem 2 października 2018 r. rozporządzenia z 2010 r. do czasu wydania nowego rozporządzenia. Nowe rozporządzenie zostało wydane w dniu 16 kwietnia 2019 r.¹¹ i zaczęło obowiązywać od 27 kwietnia 2019 r., tj. po niespełnieniu siedmiu miesięcy od uchylenia rozporządzenia z 2010 r. Zdaniem NIK w okresie od uchylenia rozporządzenia z 2010 r. (z dniem 2 października 2018 r.) do wejścia w życie przepisów rozporządzenia z 2019 r. (z dniem 27 kwietnia) rozporządzenie z 2010 r., pomimo rekomendacji Ministra Środowiska do jego stosowania, nie może stanowić podstawy prawnej do oceny prawidłowości działań Nadleśnictwa dotyczących szacowania szkód;
- dziewięć (z 15) protokołów szacowania ostatecznego, ustalających wysokość odszkodowania na łączną kwotę 7 333,0 zł sporządzono w okresie obowiązywania rozporządzenia z 2010 r., z tego sześć protokołów szacowania ostatecznego na łączną kwotę 6 041,0 zł sporządzono w związku ze zgłoszeniem szkód wyrządzonych przez dziki na łąkach i pastwiskach;
- jeden (z 15) protokół szacowania ostatecznego, ustalający wysokość odszkodowania na kwotę 1 011,2 zł sporządzono w okresie obowiązywania rozporządzenia z 2019 r.;
- 11 szkód zostało wyrządzonych przez dziki na łąkach, a pozostałe cztery przez dziki lub jelenie w uprawach: ziemniaków, mieszanki zbożowej oraz owsa;
- wszystkie wnioski o szacowanie szkód wpłynęły do Nadleśnictwa w terminie siedmiu dni od dnia stwierdzenia szkody i zawierały elementy określone w art. 46 ust. 4 upł;

¹¹ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 kwietnia 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków szacowania szkód w uprawach i plodach rolnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 776).

- Nadleśnictwo powiadomiło poszkodowanych i przedstawicieli WODR o terminie oględzin lub szacowania ostatecznego pisemnie oraz poprzez krótkie wiadomości tekstowe (sms). Wszystkie oględziny i szacowania ostateczne przeprowadzono z udziałem poszkodowanego;
- oględziny oraz szacowanie ostateczne przeprowadzono w terminach określonych w art. 46a ust. 2 oraz art. 46c ust. 2 upł i udokumentowano protokołami zawierającymi wszystkie dane i informacje określone odpowiednio w art. 46a ust. 4 oraz art. 46c ust. 5 upł; do żadnego z protokołów nie wniesiono zastrzeżeń;
- wysokość odszkodowań ustalono na łączną kwotę 11 060,2 zł, którą w każdym przypadku wypłacono z zachowaniem terminu 30 od dnia sporządzenia protokołu szacowania ostatecznego (art. 46c ust. 7 upł). W żadnym z 15 szacowań wysokości odszkodowania nie pomniejszono o nieponiesione koszty transportu, zbioru i przechowywania;
- cenę płodu rolnego ustalano telefonicznie, w obecności poszkodowanego, na podstawie ceny skupu z dnia ostatecznego szacowania szkody obowiązującej w rejonie powstania szkody, a w przypadku braku skupu danego płodu rolnego w rejonie szacowania szkody przyjmowano cenę obowiązującą na rynku lokalnym. Koszty związane z doprowadzeniem łąk lub pastwisk do stanu pierwotnego były ustalane corocznie (do 31 marca) przez powołaną przez Nadleśniczego Komisję na podstawie danych zebranych z Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Warszawie oraz Ośrodka Rozwojowo-Wdrożeniowego Lasów Państwowych w Bedoniu. W objętych kontrolą łowieckich latach gospodarczych stosowano następujące stawki ekwiwalentu za przywrócenie do stanu pierwotnego: łąk – 1 300,0 zł/ha (pełna rekultywacja); łąk i pastwisk – 700,0 zł/ha (metoda podsiewu)¹². Wydajność plonów ustalano na gruncie w porozumieniu z poszkodowanym, a w przypadku braku porozumienia, przyjmowano standardowe sposoby jego określania – pobieranie prób polowych oraz ich ważenie. W przypadku upraw nietypowych posiłkowano się ogólną wiedzą agrotechniczną.

(akta kontroli str. 393-394, 400-401, 407-408, 414-415, 420-421, 428-429, 435-436, 441-442, 446-447, 454-455, 463-464, 470-471, 477-478, 482-483)

Do Nadleśnictwa nie wpływały skargi na postępowanie przedstawiciela Nadleśnictwa w toku szacowania szkód w uprawach i płodach rolnych.

(akta kontroli str.111)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wysokość odszkodowania za szkody wyrządzone przez dziki na łąkach i pastwiskach ustalono w sposób niezgodny z rozporządzeniem z 2010 r.

W wyniku szczegółowego badania 15 protokołów szacowania ostatecznego sporządzonych w związku ze zgłoszeniami szkód, które wystąpiły w objętych kontrolą łowieckich latach gospodarczych¹³ stwierdzono, że pięć z tych protokołów¹⁴ (cztery z łowieckiego roku gospodarczego 2017/2018 oraz jeden z 2018/2019), sporządzono w okresie obowiązywania rozporządzenia z 2010 r., w związku ze zgłoszeniem szkód wyrządzonych przez dziki na łąkach i pastwiskach. Przy ustalaniu kosztów doprowadzenia uszkodzonego obszaru łąk i pastwisk do stanu pierwotnego

¹² Stawki te wskazano w protokołach z ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego za przywrócenie do stanu pierwotnego łąk i pastwisk oraz określenia średnich plonów w gminie dla poszczególnych rodzajów upraw z dnia 27 marca 2017 r.; 30 marca 2018 r., 29 marca 2019 r.

¹³ Pięć szacowań przeprowadzono w łowieckim roku gospodarczym 2017/2018, osiem w 2018/2019, dwa w 2019/2020.

¹⁴ Protokół z dnia 3 kwietnia 2017 r., sporządzony w związku ze zgłoszeniem szkody w dniu 21 marca 2017 r.; protokół z dnia 12 kwietnia 2017 r., sporządzony w związku ze zgłoszeniem szkody w dniu 6 kwietnia 2017 r.; protokół z dnia 14 kwietnia 2017 r., sporządzony w związku ze zgłoszeniem szkody w dniu 8 kwietnia 2017 r.; protokół z dnia 22 maja 2017 r., sporządzony w związku ze zgłoszeniem szkody w dniu 17 maja 2017 r.; protokół z dnia 23 kwietnia 2018 r., sporządzony w związku ze zgłoszeniem szkody w dniu 16 kwietnia 2018 r.

uwzględniano powierzchnię zredukowaną, co było niezgodne z § 4 ust. 8 rozporządzenia z 2010 r. Zgodnie z przywołanym przepisem rozporządzenia z 2010 r. wysokość odszkodowania za szkody wyrządzone przez dziki na łąkach i pastwiskach ustala się na podstawie wartości rynkowej utraconego plonu (masy zielonej lub siana) w danym sezonie wegetacyjnym oraz kosztów doprowadzenia uszkodzonego obszaru do stanu pierwotnego; koszty te wylicza się na podstawie aktualnych cen prac agrotechnicznych oraz wartości rynkowej nasion niezbędnych do wysiania. Ponadto w poz. 16 załączonego do rozporządzenia z 2010 r. wzoru protokołu szacowania ostatecznego wskazano, że kwota doprowadzenia uszkodzonego obszaru łąk i pastwisk do stanu pierwotnego stanowi iloczyn obszaru uprawy, która została uszkodzona (ha)/szacunkowa masa uszkodzonego płodu rolnego (dt) oraz kosztu doprowadzenia uszkodzonego obszaru 1 ha łąk i pastwisk do stanu pierwotnego. Wyliczenie przez pracownika Nadleśnictwa wysokości odszkodowania za szkody wyrządzone przez dziki na łąkach i pastwiskach z uwzględnieniem powierzchni zredukowanej, a nie uszkodzonej skutkowało zaniżeniem wysokości odszkodowania. I tak ustalona w Nadleśnictwie łączna kwota odszkodowania w wyniku pięciu omawianych szacowań wyniosła 5 621,0 zł, podczas gdy przy zastosowaniu metodologii określonej w ww. rozporządzeniu kwota ta wyniosłaby 30 250,0 zł, tj. o 24 629,0 zł więcej (438,1%). W poszczególnych przypadkach ustalone i wypłacone odszkodowanie zostało zaniżone o kwotę od 280,0 zł do 18 000,0 zł.

(akta kontroli str. 393-394, 407-408, 414-415, 420-421, 488-492)

Nadleśniczy Nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka wyjaśnił, że „(...) w pozycji nr 16 ww. protokołów (kwota odszkodowania do wypłaty) przy ustalaniu wysokości kwoty odszkodowania wpisano powierzchnię zredukowaną ze względu na mały procent uszkodzeń oraz skomasowanie zniszczonych darni na niewielkim obszarze. Z tego powodu nie zachodziła potrzeba rekultywacji obszaru całej uszkodzonej uprawy. We wszystkich przypadkach ostateczne powierzchnie wymagające rekultywacji i związane z tym koszty konsultowane były na gruncie i uzyskały akceptację poszkodowanych. W związku z brakiem jednolitej metodyki szacowania szkód, wyliczanie odszkodowań odbywa się każdorazowo w sposób racjonalny, oparty na rzeczywistych stratach poszkodowanego. Zazwyczaj powierzchnia uszkodzona uprawy nie wymaga całkowitej rekultywacji, co nie koresponduje z pozycją 16 protokołów szacowania.”

(akta kontroli str. 494-495)

NIK nie podziela argumentów Nadleśniczego. Przytoczony przepis rozporządzenia z 2010 r. nie uzależnia sposobu wyliczenia odszkodowania za szkody wyrządzone przez dziki na łąkach i pastwiskach od procentu uszkodzeń, czy też zakresu rekultywacji jaka powinna zostać wykonana, wprost wskazując na koszty doprowadzenia uszkodzonego obszaru do stanu pierwotnego.

2. W żadnym z dziewięciu protokołów szacowania ostatecznego, sporządzonych w okresie obowiązywania rozporządzenia z 2010 r., ustalonej wysokości odszkodowania na łączną kwotę 7 333,0 zł nie pomniejszono o nieponiesione koszty transportu, zbioru i przechowywania, co było niezgodne z § 4 ust. 7 rozporządzenia z 2010 r.

Główna księgową Nadleśnictwa, z upoważnienia Nadleśniczego, wyjaśniła, że „Wysokości odszkodowania nie pomniejszono o nieponiesione koszty zbioru, transportu i przechowywania ze względu na ich niewielkie wartości, oraz trudność ich oszacowania (brak określonej metodyki). W większości przypadków wartości odszkodowań nie satysfakcjonowały poszkodowanych w związku z czym, biorąc pod uwagę formę ugodową szacowania szkód, rezygnowano z ww. potrąceń na korzyść poszkodowanych.”

(akta kontroli str. 495-496)

Przytoczony przepis rozporządzenia ma charakter obligatoryjny, niepodlegający wyłączeniu w zależności od wysokości odszkodowania. Powyższe postępowanie należy ocenić jako niezgodne z prawem.

OCENA CZĄSTKOWA

Stwierdzone nieprawidłowości wskazują na niewłaściwe stosowanie w Nadleśnictwie przepisów regulujących sposób ustalania wysokości odszkodowania za szkody łowieckie w uprawach i płodach rolnych, skutkujące zaniżeniem należnego odszkodowania (w związku z wyliczeniem jego wysokości w oparciu o powierzchnię zredukowaną, a nie uszkodzoną) lub zawyżeniem (w wyniku niepomniejszenia ustalonej wysokości odszkodowania o nieponiesione koszty zbioru, transportu i przechowywania).

OBSZAR

3. Prawdliwość działań przy rozpatrywaniu odwołań od procedury szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych oraz wydawaniu decyzji ustalających wysokość odszkodowania.

Opis stanu faktycznego

W okresie od 1 kwietnia 2018 r. do 31 sierpnia 2019 r. poszkodowani, na podstawie art. 46d ust. 1 upł, wnieśli 10 odwołań do Nadleśniczego, w tym dziewięć w łowieckim roku gospodarczym 2018/2019.

(akta kontroli str.161-162, 301-302)

Badanie szczegółowe 10 decyzji wydanych przez Nadleśniczego wykazało, że:

- w dziewięciu przypadkach poszkodowani odwołali się od protokołu szacowania ostatecznego, a w jednym od protokołu oględzin;
- procedura odwoławcza była realizowana w sposób określony w ustawie – *Prawo łowieckie* – odwołania składano w terminie określonym w art. 46d ust. 1; Nadleśniczy zawiadamiał o terminie oględzin oraz szacowania ostatecznego członków zespołu powołanego do szacowania szkód; w żadnym szacowaniu ani oględzinach nie uczestniczył przedstawiciel Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego; oględziny oraz szacowanie ostateczne udokumentowano protokołami, które zawierały wszystkie wymagane elementy;
- ustalając wysokość odszkodowania, w drodze decyzji, o której mowa w art. 46e ust. 1 upł, Nadleśniczy brał pod uwagę ustalenia zawarte w protokole oględzin oraz protokołach szacowania ostatecznego sporządzonych przez przedstawicieli kół łowieckich, jak i ustalenia wynikające z protokołu oględzin oraz protokołów szacowania ostatecznego przeprowadzonych przez wyznaczonego pracownika Nadleśnictwa w ramach procedury odwoławczej; wszystkie decyzje wydano w terminie 14 dni od dnia otrzymania protokołu oględzin oraz protokołów szacowania ostatecznego;
- w dwóch decyzjach¹⁵ Nadleśniczy uznał bezzasadność roszczeń poszkodowanego i ustalił wysokość odszkodowania na 0,0 zł;
- w jednej decyzji (nr 7/2018 z dnia 20 września 2018 r.) wysokość odszkodowania ustalona przez Nadleśniczego była równa wysokości odszkodowania ustalonego w wyniku szacowania przeprowadzonego przez dzierżawcę obwodu łowieckiego i wyniosła 562,7 zł;
- w trzech decyzjach wysokość odszkodowania ustalona przez Nadleśniczego była wyższa niż ustalona lub zaproponowana przez dzierżawcę obwodu łowieckiego. Różnice te wyniosły: 22,7 zł¹⁶; 126,5 zł¹⁷, 201,5 zł¹⁸

¹⁵ Decyzja nr 1/2018 z dnia 15 maja 2018 r.; decyzja nr 2/2018 z dnia 22 maja 2018 r.

¹⁶ Decyzja nr 9/2018 z dnia 23 listopada 2018 r.

¹⁷ Decyzja nr 5/2018 z dnia 17 sierpnia 2018 r.

¹⁸ Decyzja nr 6/2018 z dnia 17 sierpnia 2018 r.

- w czterech decyzjach¹⁹ wysokość odszkodowania ustalona przez Nadleśniczego była wyższa niż ustalona w wyniku szacowań ostatecznych, przeprowadzonych w ramach procedury odwoławczej. Nadleśniczy powołując się na art. 139 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeksu postępowania administracyjnego*²⁰, który stanowi, że organ odwoławczy nie może wydać decyzji na niekorzyść strony odwołującej się, chyba że zaskarżona decyzja rażąco narusza prawo lub rażąco narusza interes społeczny – wydał decyzje na kwoty ustalone lub zaproponowane przez dzierżawcę obwodu łowieckiego, które to kwoty były wyższe od wynikających z szacowań ostatecznych, przeprowadzonych w ramach procedury odwoławczej. Różnice te wyniosły: 122,0 zł, 1 194,0 zł; 86,8 zł; 132,7 zł na korzyść poszkodowanego.

(akta kontroli str.167-300)

Ponadto w dniu 26 lipca 2018 r. do Nadleśnictwa wpłynęło pismo z prośbą o ponowne rozpatrzenie i oszacowanie szkody. W wyniku analizy dokumentacji leśniczki ds. łowieckich w Nadleśnictwie stwierdził brak podstaw do uruchomienia procedury odwoławczej, ze względu na niespełnienie przez poszkodowanego warunku, o którym mowa w art. 46d ust. 1 upł, tj. złożenie odwołania po upływie terminu siedmiu dni od dnia podpisania protokołu (odwołanie wpłynęło 26 lipca 2018 r., a szacowanie szkody przez Urząd Miasta i Gminy Brok udokumentowano protokołem z dnia 24 kwietnia 2018 r., który nie został podpisany przez poszkodowanego). W wyniku spotkania leśniczego ds. łowieckich, poszkodowanego oraz przedstawiciela Koła doszło do zawarcia ugody – poszkodowany podpisał protokół szacowania ostatecznego z 24 kwietnia 2018 r. i zaakceptował odszkodowanie w wysokości 150,0 zł, a koło zobowiązało się do natychmiastowej wypłaty odszkodowania.

(akta kontroli str. 301-302)

Właściciele lub posiadacze gruntów, na terenie których wystąpiła szkoda nie skorzystali z możliwości wniesienia powództwa do sądu (art. 46e ust. 4 upł).

(akta kontroli str.161-163)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie działania Nadleśniczego w powyższym obszarze. Odwołania od procedury szacowania szkód w uprawach i płodach rolnych na terenie Nadleśnictwa, z wyłączeniem obwodu łowieckiego przeznaczonego na OHZ „Brok”, były rozpatrywane terminowo. Wydanie przez Nadleśniczego decyzji ustalającej wysokość odszkodowania każdorazowo poprzedzono oględzinami lub szacowaniem ostatecznym, których ustalenia, jak również ustalenia zawarte w protokołach, o których mowa odpowiednio w art. 46a ust. 4 i 46c ust. 5 upł uwzględniono w decyzjach Nadleśniczego.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

¹⁹ Decyzja nr 8/2018 z dnia 2 października 2018 r. ustalająca wysokość odszkodowania na kwotę 400,0 zł, podczas w wyniku szacowania, o którym mowa w art. 46d ust. 2 upł odszkodowanie ustalono na kwotę 278,0 zł; decyzja nr 4/2018 z dnia 27 lipca 2018 r. ustalająca wysokość odszkodowania na kwotę 2 500,0 zł, pomimo, że z szacowania ostatecznego przeprowadzonego w ramach odwołania ustalono wysokość odszkodowania w kwocie 1 305,6 zł; decyzja nr 3/2018 z dnia 9 lipca 2018 r. ustalająca wysokość odszkodowania na kwotę 240 zł, podczas w wyniku szacowania, o którym mowa w art. 46d ust. 2 upł odszkodowanie ustalono na kwotę 153,2 zł; decyzja nr 1/ON/2019 z dnia 9 kwietnia 2019 r. ustalająca wysokość odszkodowania na kwotę 1 095,0 zł, podczas w wyniku szacowania, o którym mowa w art. 46d ust. 2 upł odszkodowanie ustalono na kwotę 962,3 zł.

²⁰ Dz. U. z 1960 r. nr 30 poz. 168.

Wniosek

Ustalanie wysokości odszkodowania za szkody wyrządzone w uprawach i plodach rolnych przez zwierzynę łowną zgodnie z metodologią określoną w ustawie – *Prawo łowieckie* oraz wydanym na jej podstawie rozporządzeniu Ministra Środowiska z 2019 r.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 14 października 2019 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Środowiska
Dyrektor

Anna Krzywicka

Kontroler

Izabella Krawczyk
główny specjalista kontroli państwowej